

Respons

Libanon: Æresdrap

- Hva er æresdrap?
- Hvilke handlinger kan føre til æresdrap?
- Hvor utbredt er æresdrap i Libanon?

Hva er æresdrap?

Æresdrap er den mest ekstreme formen for vold mot en person, nesten utelukkende en kvinne, der målet er å gjenopprette en ære som er mistet.¹ Fenomenet oppstår i samfunn der kvinner ansees for å være bærere av en familie eller en klans ære, og en krenkelse eller tap av denne blir sett på som en krenkelse av hele familien, slekten eller klanen. I samfunnene hvor æresdrap forekommer vil det være en forventning om at familien gjør alt i sin makt for å gjenopprette den tapte æren, hvilket i ytterste konsekvens betyr å drepe kvinnen hvis ære er tapt som den eneste måte å gjenopprette familien, slekten eller klanens ære på (Baydoun 2011b, s. 2–3).

Dette kan synes å være en snever definisjon på æresdrap, men det sentrale elementet er en forventning fra det større kollektivet om å drepe kvinnen som har forårsaket at kollektivets ære forsvant. Kvinner blir drept i Libanon, og andre deler av verden, av sine ektemenn eller mannlige slektninger, uten at det vil kunne defineres som et æresdrap i denne forstand, nettopp fordi det ikke fører til at kollektivets ære gjenopprettes. Dermed er det heller ikke noen forventning fra familien, slekten eller klanen om at kvinnen skal drepes. Motivene for denne type drap kan være liknende, som en kvinnes ønske om skilsmisse. Men det finnes også en del eksempler på drap fordekt som æresdrap, for å skjule andre motiver, ikke minst økonomiske (Baydoun 2011a).

Hvilke handlinger forårsaker tap av ære?

En kvinnes ære er nært forbundet med hennes seksualitet og kontroll av denne. Alle situasjoner der det kan stilles spørsmål om hvorvidt hennes ære kan være krenket må unngås, fordi selv

---

¹ I Midtøsten har en to konsepter som oversettes med 'ære' til norsk. Den formen for ære vi snakker om her, knyttet til kvinners seksualitet og moral, er den som på arabisk heter *'ird*, mens *sharaf* er det arabiske begrepet for ære som er knyttet til prestisje, rang og anseelse (se Wikan 2008, s. 9–21 for en diskusjon av æresbegrepet).

spekulasjoner om hvorvidt noe har foregått kan ha alvorlige konsekvenser. Dette betyr at en kvinne ikke kan være alene med en mann, bevege seg rundt alene eller på noen måte sette seg i en situasjon der hun kan bli mistenkt for å ha vært alene med en mann som ikke er hennes far, bror, ektemann eller sønn.

Det avgjørende er ofte hvorvidt handlingen, virkelig eller påstått, blir kjent utenfor den aller nærmeste familien. Dersom det kun er den nærmeste familien som er kjent med den, vil det i mange tilfeller føre til at kvinnen blir konfrontert og eventuelt truet uten at det kommer til drap.

Forekomst i Libanon

Fenomenet forekommer i Libanon, men veldig sjelden. Professor ved Det libanesiske universitetet Azza Charara Baydoun omtaler i en bok fra 2011 66 drap på kvinner som har blitt behandlet i en høyere rettsinstans over en periode på åtte år, fra 1999 til 2007 (Baydoun 2011a). I et paper hun presenterte i oktober samme år, definerer hun 16 av disse sakene som æresdrap (Baydoun 2011b, s. 2).

Amerikanske myndigheter sier i sin årlige rapport om menneskerettigheter at det i 2015 ikke var rapportert noen saker definert som æresdrap (U.S. Department of State 2016, s. 28). Rapporten for 2016 nevner ikke fenomenet (U.S. Department of State 2017).

Mørketall

Det er en utbredt antagelse at æres-kriminalitet, inkludert drap, er underrapportert. Baydoun er likevel klar på at det er flere faktorer som taler mot en underrapportering av slike saker i Libanon, i motsetning til andre land i regionen. Blant de faktorene hun nevner er urbanisering, medias rolle og forandringene i kvinnerollen; det vil simpelthen være vanskelig å skjule et slikt drap, og det vil vekke betydelig offentlig interesse (Beydoun 2011b, s. 3).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Baydoun, Azza Charara (2011 a, 18. juli). *Cases for femicide before Lebanese courts*. Beirut: Kafa. Tilgjengelig fra <https://lb.boell.org/en/2011/07/18/cases-femicide-lebanese-courts> [lastet ned 16. august 2017]
- Baydoun, Azza Charara (2011b, 1. november). *Killing of women in the name of 'honour': An evolving phenomenon in Lebanon*. Beirut: Legal Agenda. Tilgjengelig fra <http://daleel-madani.org/node/5696> [lastet ned 16. august 2017]
- U.S. Department of State (2016, 13. april). *Lebanon 2015 human rights report*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/253147.pdf> [lastet ned 17. august 2017]
- U.S. Department of State (2017, 3. mars). *Lebanon 2016 human rights report*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/265720.pdf> [lastet ned 17. august 2017]
- Wikan, Unni (2008). *Om ære*. Oslo: Pax.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.